

Gorenjec

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmajerjev trg št. 1. Telefon št. 73. „Gorenjec“ izhaja vsako soboto. Dopise sprejema uredništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vračajo. Nepravilnih pism ne sprejemamo. — Naročnina za „Gorenjec“: celoletno 40 Din, polletno 20 Din, četrtletno 10 Din, pos. št. 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

O družtvih in pomlajevanju

„Glas naroda“, glasilo ministra dr. Marušiča, je v svoji številki od 24. t. m. pisalo, da so nekatera društva pri nas nepotrebna, zlasti da so to pred vsem nekatere JNS krajevne organizacije. Ta konstatacija je vzbudila obče splošno odobravanje in pritrjevanje, vendar se temu mnenju mi v Kranju samem in samo za Kranj ne moremo priključiti. V Kranju je JNS res vršila in tudi že izvršila veliko nalogo, tako da se je postarala in je zrela za razpad. Pa čeprav je to slučaj, smo mi takega mišljenja, da je bilo za razvoj Kranja v tem pravcu, kakor gre sedaj, še vedno boljše, če bi ta organizacija vsaj za enkrat še ostala. Brez JNS in njenega delovanja, ki smo ga že tolikokrat opisali in ki je rodilo take uspehe, bi se proces združitve skoraj vsega meščanstva v eno fronto proti politiki JNS v takem tempu in tako temeljito ne bi bil izvršil, kakor je pokazal ravno zadnji čas. Poglejmo le suhe številke! Kranj ima nekaj nad 1000 volivcev. Pri volitvah v Narodno skupščino pred 5 leti je dobil tedanji kandidat g. Lončar celih 920 glasov, pri občinskih volitvah pred prilično 2 leti je dobil županski kandidat Ciril Pirc s pomočjo vsega uradništva in mestnih uslužbencev 470 glasov, pri sedanjih volitvah pa kljub vsej agitaciji, kljub vsem umetnostim, ki jih kranjska režija zmore, samo še 260 glasov. Ako se pri tem upošteva, da je ena cela močna skupina kompaktna od volitev izostala, ki gre brez dvoma z ostalim meščanstvom v gospodarskih vprašanjih isto pot, kot drugo meščanstvo, potem se jasno pokaže, da se je v Kranju izvršil preobrat, kakršnega ni mogel nihče tako hitro pričakovati in kakršen se v nobenem kraju, kar jih poznamo v naši domovini, ni izvršil v tako kratki dobi. Smelo pa trdimo, da je ta proces v veliki meri delo in zasluga naše JNS organizacije in njenega smotrenega dela! Radi tega smo mi mišljenja, da bi bilo škoda za Kranj, ako bi kranjska JNS organizacija že sedaj popolnoma ustavila svoje delovanje, nasprotno, želeli moramo, da ga nadaljuje in vrši v tem pravcu in s temi metodami, kakor doslej. Upamo, da se nam bo ta želja izpolnila. Da je to stališče pravilno, bo razvidno tudi iz naslednjega.

Kakor smo že v „Gorenjcu“ povedali, so se moške, ki v Kranju JNS vodijo, že na dan volitev v narodno skupščino, v času, ko je bila situacija v Kranju že jasna, pa še v času, ko so imeli še skrito upanje, da bodo s svojimi preizkušeni metodami, če ne v Kranju, pa izven Kranja, vendarle zmagali, da so se že tedaj sestali in sklenili, da je treba začeti s ponovnim delom za prihodnje občinske volitve. Polom, ki so ga doživeli v noči po volitvah, pa še tudi drugi dan, jih je v tej veri še bolj potrdil. V izvršitev svojih sklepov so se odločili, da za ponedeljek 27. maja t. l. povabijo svoje najbolj zanesljive pristaše v Kranj na razgovor. Vabila so se poslala samo najzanesljivejšim pristašem v celeni srezu, ki so se vabilu tudi po večini vsi odzvali. Tako se je zgodilo, da se je v Narodnem domu nabralo v ponedeljek iz celega okraja okoli 25 mož. Zbrali so se v kavarni Narodnega doma, pa so razglasili, da se bo posvet vršil v posebnem prostoru. V tem prostoru se jih je zbralo okoli 15 članov. Bili so med njimi bivši narodni poslanec Lončar, njegov kandidatski namestnik notar Sink iz Škofje Loke, Šmid iz Selc in še nekaj drugih iz škofjeloškega okraja, iz Kranja župan Ciril Pirc, iz Stražišča Anton Križnar, bivši župan Indihar, bivši šenčurski župan Šter, Gasperlin iz Senčurja, župan Robas iz Cerklj itd. Kaj so ti moške vse sklenili, ne vemo, ker je bil posvet tajen. Če pa smemo verjeti kranjskim gostilniškim pogovorom, ki so po navadi zelo točni, potem so sklenili, da se JNS, ki je menda kar „kvas celega naroda“ poživiti in pomladi,

da začne zopet z mladeniškim ognjem delovati in da pridobi zase ves narod, ki ga itak po JNS izreku že davno ima. Iz že sedaj znanega rezultata pa lahko sklepamo, da naša bojazen, da bi JNS v Kranju popolnoma prenehala, ni utemeljena, nasprotno da lahko upamo, da bo še delovala in da bo tudi naprej naša zaveznica in glavna pomočnica pri delu in razvoju Kranja v tem pravcu, v katerem gre sedaj.

Za danes poročamo samo še to, da se JNS v resnici pomlajuje. To je storila kar enostavno na ta način, da ni povabila nekaj prejšnjih zaupnikov še nepomlajene JNS in na ta način, da se je radi vsiljive prisotnosti takih delegatov cel štab rajši umaknil drugim zborovat, kjer bi ne bil prisoten tudi še kak član nepomlajene JNS. JNS se je pomlajevala še v torko tudi v Ljubljani, samo da ne vemo, h kateremu padarju se je podala. Saj smo doli videli nervozno tekanje po ljubljanskih ulicah pred pomladitvijo, a po njej veličastni mir na peronu kolodvora, ko se je JNS razhajala med narod, ki ga seveda združuje. Ali ne bi bilo tedaj take organizacije škoda?

Že zopet „Pohod“

ali nove metode.

„Pohod“ je zadnje čase postal kar interesanten. Številka za številko je bolj zanimiva. Pod naslovom „Kaj sedaj?“ se nadaljuje politika slovenske fronte in celo „klerikalcem“ marsikaj dá prav, baš v točkah, v katere so se general JNS s tako vnmemo zadnja leta zaletavali. No, pa Pohod je sedaj spreobrnjen še v drugi meri. V zadnji 19. številki poroča pod naslovom „Nove metode“ sledeče:

Danes so drugi časi in nove metode. Agitacija med posamezniki je prazna stvar, ker današnji časi ne trpijo malenkostnih metod. Treba je res novega načina. Agitacije en bloc. Recimo med trgovci, posestniki, stanovanjskimi najemniki, železničarji itd. Prav gotovo, skoro vsak volivec pripada enemu takih stanov in s tem je zajet v agitacije. Ko so se Slovenci kot en mož 5. maja izjavili za pravo politiko, so dali s tem najboljši odgovor onim, ki so skušali še nadalje uganjati politično alikimijo, ki je enkrat za vselej doživela svoj poraz. Gremo res v novo dobo, k res novim ljudem, v res nove metode!

Joj, če bi kdo od separatistov, defetistov, anacionalnih elementov, rimskih hlapcev, nenacionalnih internacionalcev, črne internacionale itd. pisal tako še komaj pred enim letom! Kaj mislite, kaj bi bilo? To bi se polnili zapor! Pa „Pohod“ še piše v istem listu, da se ni spreobrnil! Mar naj bi pisal cel čas v tem smislu kot sedaj, pa bi se ne bilo treba braniti očitka o spreobračanju in — kar je glavno — Slovenija ali slovenska fronta in Jugoslavija bi imeli čas za delo, ne pa za rušenje in varstvo lastnih pridobitev. Spremembe v pisanju pa je treba seveda pohvaliti.

Pomoči bo treba!

Vse motnje v javnem gospodarskem razpletu vedno občuti najprej kmečki stan in on je tudi zadnji, ki je deležen zboljšanja razmer. Zato tudi sedanjih časi kmeta tako tlačijo in mu črpajo njegove moči.

Način kapitalističnega gospodarstva uživa sadove svoje setve in žetev je žalostna: tisoče in tisoče jih gine za lakoto; ogromne množine raznih živil pa se uničujejo in to samo zato, da se cene vzdržijo. — Na tej podlagi ni mogoče vztrajati; čeprav imajo grunti do pekla korenine, se ti že močno majoje in težka bo bodočnost, če kmetije ne bodo vzdržale.

Da pa bodo kmetije vzdržale, bo treba doprinesiti velike žrtve splošnosti in marsikaj bo treba spremeniti, da temelj naroda in države spet pridé v ravnovesje.

Vprašanje kmečkih dolgov se bo moralo resneje rešiti, kot je rešeno sedaj. Da bi z dosedanjim rešitvijo bil rešen en grunt, bi moral trditi samo popolen nepoznavalec razmer, bi moral biti sam tujec med nami. Kmetijstvo nikdar ne more blata spremeniti v zlato, zato ne more plačati prejetega papirja z zlatom v enaki težini. Naj boli, naj peče: ne gre samo za pisano pravico, gre za stvarno pravico in ta ohranja vedno prvenstvo.

Gospodarsko je, da se vozu naloži le tako breme, ki ga ta more vzdržati. Če se preveč naloži, voz odpove. Ni torej dobro, če se nižji sloj preobremeni z davščinami raznih vrst. Kaj pomaga kmetom, če se zemljiški davek še bolj zniža, če pa mora na drugi strani znižanje dvakratno plačati z uvedbo in povišanjem bolj skritih davščin. Treba pa je znižati zemljiški davek, ker danes na eni strani zemljišča niso več toliko vredna, kot so bila pred nekaj leti, na drugi strani pa dohodki niso niti toliko, da bi se na tej zemlji moglo samo živeti, kaj šele kaj na stran dati. Gotovo ni pravilno od nič ali celo od primanjkljaja še plačevati, in če se to zgodi, je več kot gotovo, kam to pelje.

Treba je poiskati način sorazmerja cen. Ni mogoče danes kmetom gospodariti, če morajo svoje pridelke dati še izpod pridelovalnih stroškov, drago pa morajo plačati vse, če tudi najnujnejše potrebščine, ki jih izdeluje industrija. Le v sorazmerju cen je kmetova rešitev, drugače nobeno zdravilo ne bo nič pomagalo.

Kmetijske gospodarske organizacije je treba v polni meri podpirati in jim nuditi vse, da se razvijejo in morejo svojo nalogo vršiti. Kmetske (pa res prave kmetske) stanovske organizacije je treba upoštevati in jih pritegniti k sodelovanju pri reševanju težkih vprašanj. Takih organizacij se ne sme prezirati ali jih ovirati, ker kar je slabejša in gnilega, bo propadlo samo po sebi. — Kmečki mladini bo treba nuditi priliko za potrebno strokovno izobrazbo. Obisk kmetijskih šol je treba olajšati ter je treba ustanoviti še nove take šole, ker povsod na svetu se na izobrazbo kmetske mladine zelo pazi in se ji jo nudi v obilni meri.

Kmečko dedno pravo bo treba v marsičem spremeniti. Zagotoviti se mora mladini obstoj na svoji zemlji ter se mora zabraniti velika razkovanost posestev.

Kdor je za kruh preskrbljen v svojem poklicu, naj iz kmečke zemlje sploh ne deduje in ne jemlje od tam, kamor ni nič dajal.

Treba je stvarnem resno pogledati v okoliščine, nič ne bo k rešitvi pripomoglo izbegavanje resnice: le resno delo in stvarno presojanje ter potrebne žrtve morejo kaj koristiti. Lepih besedi smo že več kot siti.

Smedo.

Evharistični kongres v Ljubljani

Vojni pregled

Kot nam sporočajo iz kranjske okolice, so pozvani vojaški obvezniki na vojaški pregled za 30. junija. Poziv se nanaša na občine Senčur, Cerklje, Predvor, Jezersko. Zoper pregled seveda ni pri prizadetih obveznikih nič ugovarjanja, vsem pa nikakor ne ugaja datum, ker ne bodo mogli iti v Ljubljano na evharistični kongres. To slednje pa vzbuja med prizadetimi v resnici nejevoljo in zato prosijo, da bi se določil za pregled drug datum. Tudi mi prosimo vojaško oblast, naj datum spremeni radi evharističnega kongresa in s tem pokaže dolžno spoštovanje tudi do evharističnega kongresa.

Reditelji za evharistični kongres!

V nedeljo 2. junija po osmi sv. maši se vrši v Ljudskem domu v Kranju I. redni sestanek vseh rediteljev kranjskega okrožja oz. okoliških župnij. Vsi, ki ste se za to odgovorno in važno služ-

Dekrete so dobili

Dajmo pobude g. poslancu!

V ponedeljek 27. maja so prejeli od glavnega odbora dekrete vsi oni, ki smejo po teh dekretih priti v parlament kot poslanci.

Tudi g. dr. Šemrov je prejel ta dan tak dekret. G. dr. Šemrov je prvi poslanec kranjskega sreza, ki je obenem tudi kranjski meščan. Tega dejstva niso veseli samo njegovi volivci, ampak tudi osebni prijatelji. Ker pa je že od oddanih glasov prejel večino, je znak, da mu ti volivci zaupajo. Mnogi meščani se radi tega položaja upravičeno zanimajo za razmerje med poslancem in gospodo z rotovža, gg. banskimi svetniki ter nacionalnimi organizacijami in podeželskimi oblastniki, zlasti nekaterimi.

Večina mnenj je v ugodnem pričakovanju, da bo rotovž znal ceniti dejstvo, da je poslanec meščan in da bo zato znal zastopati tudi interese mesta, zlasti še, ker je bil že tudi član občinskega sveta in je poučen o vprašanjih kranjske komunalne politike.

Večina pozna g. poslancu tudi kot zavednega narodnjaka. Radi tega upravičeno pričakuje, da bodo izvolitev meščana znale ceniti tudi nacionalne organizacije in g. poslancu nuditi potrebno pomoč.

G. banski svetniki bi morali biti poučeni o vseh važnih problemih ne samo mesta, kjer so slučajno, ampak celega okoliša, radi česar so bili tudi imenovani. Ti gospodje bi po našem mnenju storili zgolj svojo dolžnost, če bi g. poslanca pravilno informirali o potrebah okraja, v kolikor bi teh potreb g. poslanec že sam morda ne poznal. To bi bila dolžnost tudi drugih oblastnikov s podeželskih občin, ki so zadnja leta prišli na ta mesta. Na teh položajih so mogli stvarno proučiti interese ljudstva in vsakdo je upravičen od njih pričakovati, da bodo tudi g. poslanca zainteresirali za vsa vprašanja v prid celokupnega prebivalstva, katerega bi morali zastopati.

Ker te dni odpotuje g. poslanec v Belgrad na zasedanje parlamenta, ga vsi navedeni činitelji gotovo ne bodo pustili oditi, ne da bi ga kot prvega poslanca-meščana primeru počastili, ampak ga tudi primerno in stvarno informirali o potrebah vsega prebivalstva v mestu in na deželi in tako dokazali, da so za režim dela, pravice in poštenosti ter zakonitosti, kar je g. poslanec kot kandidat na zborovanjih volilcem zagotavljal.

Podmladka Jadranske straže na drž. realni gimnaziji in drž. tekstilni šoli v Kranju priredita v četrtek, dne 6. junija v gimnazijski telovadnici skupno akademijo. Vabljeni vsi prijatelji naše mladine in našega Jadrana.

bo prijavili, pridite zanesljivo! — Zivel Kristus Kralj!

Zakaj se je treba prijavit tako zgodaj?

Mnogi, ki bi šli radi na evharistični kongres, ne vedo, zakaj je že sedaj potrebno udeležbo sporočiti, zlasti še, ker ne vedo, če bodo mogli s doma. Da to vprašanje razčistimo, sporočamo, da prijava ni toliko važna radi kongresa samega, ampak pred vsem radi vlakov. Ker bo na kongres potovalo na deset-tisoče udeležencev že po raznih progah, morajo biti za prevoz pravočasno zagotovljeni posebni vlaki. Teh pa tudi železniška uprava ne more brez predhodnih priprav kar nanaglo pripraviti. Radi tega tudi železniška uprava brez prijav onih, ki bi se vozili, ne more zagotoviti vlakov. Pravočasne prijave pa olajšajo delo ne samo žel. upravi, ampak tudi pripravljalnemu odboru.

Obenem sporočamo, da so že doslej prispele prijave zelo številne. Zlasti je

visoko število prijavljenih moških. Že sedaj računamo, da bodo potrebni za Kranj najmanj 3 posebni vlaki in še ojačeni redni vlaki.

Za prijavo vabimo vse katoličane, da manifestirajo za svoje versko prepričanje, kajti prireditelj je izrazilo verska. Prijave je oddati v pisarni Tiskovnega društva za župno cerkvijo.

Nadžkof dr. A. B. Jeglič - 85 letnik

V sredo 29. maja je izpolnil 85 let nad vse plodonosnega življenja gorenjski rojak nadškof dr. A. B. Jeglič. Čeprav so pisali o Prevzvišenem že vsi naši dnevniki, se visokega rojaka s hvaležnostjo spominja tudi naš list. Saj je mož eden največjih Slovencev, teologov, javnih delavcev. Prav je in veseli smo, da je cela Gorenjska prav posebno v mraku 28. maja zažarela v kresovih. Prav je, ker je on sam velik kres Slovincem, katerim je svetil in še vidno sveti tako dolgo dobo nepretrgoma. On je nam kres v veri, narodnosti, kulturi. Prvi med prvimi blesti in kres ne ugasne, ampak še vedno razsvetljuje obzorje. Bog daj, da bi to še dolgo bil in da bi našel v svojem narodu obilo posne-

movalcev, ki bi hodili za lučjo Resnice, pravice, poštenja, kulturnega napredka.

Čestitkam vseh zavednih Slovencev in katoličanov se pridružuje tudi naš list.

Učimo se zakonitosti

V Ameriki imamo sedaj lep slučaj zakonitosti, ki ga je treba poudariti v nasprotju z zakonitostjo poslovanja v marsikateri državi.

Predsednik USA ima sedaj težave — Roosevelt. Vrhovno državno sodišče je namreč razveljavilo ukrepe organa za obnovo gospodarstva, urada NIRE kot nezakonite in protiustavne. Nas ne zanima slučaj toliko v podrobnosti, ker so to že popisali dnevniki, ampak pozdraviti moramo zakonitost, kateri se mora pokoriti tudi šef države kot vsak drug državljan, pozdraviti moramo neodvisnost vrhovnega sodišča in njegovo moralno moč, da se njegova razsodba uveljavljuje, pozdraviti moramo svobodo poročevalske službe, pa čeprav je radi nje prizadet državni poglavar, pozdraviti moramo ves ta demokratični sistem, ki ga šef države potom sodišča varuje, pa čeprav bi navidez trpel ugled najvišje oblasti. V resnici je ugled takega poglavarja države zelo narastel in prav bi bilo, da Ameriki sieda tudi Evropa.

pričakovati zadevne pomoči, je skrajni čas, da si prizadeti sami pomagajo, da začno sami enegično akcijo za izpopolnitev kranjskega vodovoda. Pri vsem tem pa smo še vedno mišljenja, ako ima občina toliko denarja, kakor ga nam je pokazala pri novem kopališču, kakor ga je pokazala tudi pri drugih svojih velikopoteznih akcijah, da je skrajna in nujna potreba, da se jo prisili, da tudi občina kaj stori, da se odpravi to največje zlo v Kranju, četudi je to samo v severnem delu mesta. Vodovodna zadeva je tako silno nujna, da ne more in ne sme čakati šele prihodnjih občinskih volitev, ampak je treba že sedaj nekaj ukreniti. Zato interesenti stopite takoj v akcijo!

Občinska seja, ki se je vršila v petek 24. V., ni bila tako zanimiva, kot so zadnji čas seje na rotovžu. Še največja zanimivost je bila v tem, da je seji prvič mogel prisostvovati g. Ivan Savnik st., ki je prišel v odbor kot namestnik pok. g. Kumra in je moral to mesto njemu prepustiti g. Novak, katerega bi rada vsilila občini trenutna večina na rotovžu in radi česar se je Kranj dovolj zabaval. G. župan je novega člana posebej pozdravil in ga povabil kot nekdanjega znanca iz sejne dvorane k delu za napredek občine. Druge zanimivosti bo tudi ta, da je pri seji vedno več praznih sedežev. Morajo pač biti za to tudi vzroki. Še nekaj sej, pa naj izostane tudi opozicija, in nič več ne bo odbor sklepčen. — Iz poročila g. župana posnemamo, da je v bistvu že pogodba z osrednjim uradom za zavarovanje delavcev v zvezi s stavbo zdravstvenega doma perfektna. Glasbenemu društvu dovoli za plačilo nabavljenih instrumentov plačilo, katerega pa mora društvo do konca leta vrniti. — Pokopališka zadeva za kranjsko in primskovsko pokopališče se je obravnavala tako, da so bili vsi spisi prečitani in je bilo trenutno stanje popolnoma razčiščeno. V odbor za proučevanje tega vprašanja so bili delegirani gg. Berjak, ing. Gross in Jeglič. — Odbor je nato odobril načrt parcelacije posestva G. Hladnika. Pri volitvah v upravni odbor Mestne hranilnice je bil izvoljen g. Engelmann, kajti preje izvoljeni g. Gregorc ni smel zasesti tega mesta, ker tega sklepa občine ni ministrstvo pravde odobrilo, ampak zavrnilo in je moralo priti tako do novih volitev. Upravni odbor Mestne hranilnice je sedaj vendarle kompletan, pa čeprav vanj ni mogel priti g. Gregorc. — G. župan je nato proglašil sejo za tajno. Na tej seji se je obravnavalo vprašanje posestva Prevole, ki ga je občina kupila. O tej zadevi pa se v javnosti precej šušlja, kar se bo že še rešilo.

Po plačilo k Bogu je odšla gospa Kalous Marija. Naj ji bo lahka slovenska zemlja. Uzalošeni rodbini naše sozalj!

Novi hodniki se pojavljajo v Kranju. G. Andrašič ga je glede betonskih del že izvršil, te dni pa vrše betonska dela okrog hotela „Stara pošta“ in nadaljnjih hiš g. Gorjanca. Po izvršenem betonskem delu se bo uredila še tudi površina hodnikov. S temi hodniki bo ta del mesta zelo olepšan.

Skropilni vozovi obratujejo navadno najbolj ob takem času, ko gre večina ljudi v tovarne

ali na kolodvor. Ne vemo, če so vsi za tako škropljenje cest navdušeni, vsaj ti ne, ki se nam tako pritožujejo. Ali bi res ne znali določiti za škropljenje takega časa, ko so ulice najmanj prometne?

Hišo g. dr. Sabothyja popravljajo te dni. Preurejeni so pritlični lokali v občestnem delu in fasada. Te dni bodo hišo tudi preslikali.

To pa moramo slišati. Zelo važno predavanje se bo vršilo v četrtek 6. junija zvečer ob 8 v dvorani Ljudskega doma. Dr. Miha Krek, bivši predsednik KA v Ljubljani, nam bo govoril o duhovnem in materialnem pomenu evh. kongresa v Ljubljani. Podal nam bo tudi druge informacije glede notranjega in zunanjega poteka tridnevne slovesnosti v Ljubljani. Ker bo predavanje res aktualno in zanimivo, vabi pripravljavni odbor prav toplo vse farane, da se udeležijo omenjenega predavanja. Vabljeni ste zlasti oni iz mesta in vsi možje in fantje. Seveda so prav tako dobrodošle tudi dekleta, matere in šolska mladina.

Zlikovci so v gozdu na Farovski Loki zažigali smole na smrekah in pokončali tako več smrek. Razpisuje se nagrada Din 200 za tistega, ki bi dobil in prijavil dotične zlikovce.

Novo stopnišče se napravlja iz ceste pri Farovski Loki na stavbišča nad cesto na nekdanjem Jelenovem svetu, kjer se bo zgradilo 20 novih hiš. Stopnice bodo vse iz betona. Ta zveza med cesto in Hujami bo zelo primerna posebno za tovarniško delavstvo, ki dela v Intexu. Pripominjati pa je, da je to privatna pot udeležencev in bo imel pravico hoditi po tej poti le oni, ki mu bodo udeleženci pri stavbni akciji na Jelenovem svetu to dovolili.

SENCUR

Evharistični kongres. Zgodovinski dnevi evharističnega slavlja se približujejo z naglimi koraki. Ljudje postajajo čedalje bolj resni, kar znači posebno notranje poglavljenje. Fantje in dekleta tekmujejo, kdo bo imel lepšo narodno nošo in lepše „ociran“ voz. Udeležba iz naše duhovnije bo obilna. Najtežje pričakujejo veličastni prizorov naši malčki, ki vedno štejejo na koledarju, koliko dni jih še loči do 28. junija. G. kaplan neumorno vadi ljudsko petje, enkrat v Hrastju in Voklem, drugič spet v Srednji vasi in na Visokem. Navdušenja je veliko, saj bo evharistični kongres v Ljubljani najveličastnejša manifestacija katolištva v naši državi ter svečana izpoved stotisočev za Kristusa Kralja.

Poroka. V nedeljo 26. maja sta se v Velesovem poročila Okorn Albin, posestnik v Senčurju, in Murnik Marija iz Adergasa, nečakinja bivšega cerkljanskega župana Andreja Murnika. Novoporočenemu paru želimo obilo sreče in zadovoljstva v zakonskem stanu.

Romanje na Trsat dne 18. maja je izvabilo med Senčurjani 15 udeležencev. Vsi so bili navdušeni nad lepoto čudovitega Jadranskega morja.

Ob koncu sezone. Z gostovanjem društva Rdečega križa iz Hrastja preteklo nedeljo smo zaključili gledališko sezono na našem odru. Hoteli smo prirediti še eno ali dve predstavi,

Tedenske novice

IZ UPRAVE

Inserenti, pozor! Uprava „Gorenjca“ bo izdala za bikošti povečano številko lista. Radi tega prosimo p. n. interesente, da bi blagovolili pravočasno poslati inserate, da jih lahko uvrstimo v list.

Naročnine nekateri še niso poravnali za prvo polletje. Zamudnike prosimo, da to čimprej store.

IZ UREDNIŠTVA

G. dopisnike prosimo, da nam v bodoče dostavljajo dopise vsaj do srede dopoldne. Posebno za prihodnjo binkoštno številko, ki bo povečana, prosimo, da so brezpogojno vsi dopisi do tega časa v uredništvu, sicer jih ne bo mogoče v zaželjeni obliki priobčiti.

KRANJ

VODE NAM DAJTE!

Kranjska občinska večina že skoro dve leti tako uspešno deluje, da se vidijo njeni uspehi na vseh krajih; delajo se neprestano novi velikopotezni načrti, gradi se najmodernejše kopališče v državi, govori se o velikih gospodarskih pridobitvah za mesto, zlasti z ozirom na tujski promet, povsod napredek, ki ga lahko vsak vidi! — Samo na

nekaj, kar je v resnici najnujnejše in najpotrebnejše, pa se pozablja. V Kranju samem, zlasti v spodnjem delu mesta ne manjka nikdar vode. Zgornji del Kranja, zlasti oni, ki je namenjen velikemu tujskemu prometu, ki bo Kranj preplaval, čim se zgradi najmodernejše kopališče, to je v onem delu, v katerem se nahajajo hoteli, v onem delu, v katerem se nahajajo hiše in vile, ki so sposobne, da bi tuje sprejele, pa manjka najpotrebnejšega, to je vode. — V splošnem letos prav gotovo dosedaj še ni bilo nikjer slišati o kaki suši in pomanjkanju vode, saj imamo padavin več kot preveč, kljub temu pa v celem Koroškem predmestju že sedaj nimajo stanovalci redno vode iz našega vodovoda. Čim pa bo sonce le en teden neprenehoma sijalo, potem bo ves severni del Kranja dnevno brez vode. In ni ga najti človeka pri kranjski občinski večini, ki bi se lotil tega najpotrebnejšega vprašanja, ki bi se dalo z nekaj stotisoči z lahkoto odpraviti. — Kranjska občina ima toliko denarja in ga tako velikopotezno izdaja n. pr. za razna društva, za razne nakupe, v katere je nihče ne sili — hoče graditi grandiozno kopališče pred vsem za tujski promet — za prepotrben vodovod pa nima denarja. — Ker vse kaže, da od strani občine ni

obljubljeno dejansko pomoč. Prepričani bodimo, da bo to, kar je obljubil, tudi spolnil.“

Tedaj je deželni glavar povzel besedo:

„Prosim milostljivega gospoda škofa, da blagovoli v imenu deželnih stanov sestaviti najvdanejšo zahvalo Očetu krščanstva. Ne bom omenjal, kakšna naj je vsebina zahvale, saj gospod škof to boljše vé, kakor jaz. Vsi bomo listino podpisali in moja skrb bo, da pride po zanesljivi poti prejkomogoče v roke Njegovi Svetosti.“

„Prav rad storim, kar želi gospod deželni glavar“, je pritrdil vladika Žiga Lamberg. Nič ne bom odlašal, temveč takoj sestavil zahvalo. Naj sveti oče vé, kako visoko cenimo njegovo dobroto. Že jutri bo zahvala pripravljena za podpisovanje.“

Deželni glavar: „Prosim vse gospode, naj ostanejo še jutri v Ljubljani, da dostavijo svoj podpis.“

XII.

MLADA LAMBERGARJA NA KOROSKEM IN ŠTAJERSKEM

Na Gutenbergu so obhajali zopet novo slavnost. Dorastel je tudi mladi grof Krištof Lamberg ter dopolnil eno in dvajseto leto. Plemiče pri teh letih so povišali za viteze. Kakor je bil pred dvema letoma njegov brat Gašper povzdignjen v višji stan, tako je sprejel tudi Krištof, zdaj že dovolj izobražen, na dan sv. Jurija leta 1474. viteško čast. Slavnost se je vršila zopet v kriški cerkvi. Pred oltarjem je prečital Krištof dotično obljubo, dobil viteški udarec in viteško obleko. Po opravljeni cerkveni slovesnosti so spremljevali vsi povabljeni gostje z ljudstvom vred Krištofa na Gutenberg.

Oče Jurij Lamberg in mati Agneza sta bila zelo vesela, da sta postala oba sinova viteza. Saj je pomenilo to povišanje za starše in za sinova odliko, ki se je ponašala z njo vsa plemiška rodbina. Pomenilo pa je še nekaj drugega. Očetu Juriju je namreč stopilo pred oči vprašanje: Kaj naj postaneta sinova? Glede Gašperja je bil na jasnem. Ta bo podedoval kot prvorojenec Gutenberg. Pripomnimo že tukaj, da je prišlo pozneje drugače. Kakšno doto pa naj prejme Krištof? Oba ne moreta biti gospodarja na enem posestvu. Mlajši bo zapustil danes ali jutri rojstni dom. Kam naj se obrne? Jurij Lamberg je prišel nenavadno hitro iz te zadrege.

Grad Kamen nad Begunjami je bil na prodaj. Kako ugodna prilika za nakup! Stari kamenski graščak Krajc je živel že dalj časa kot vdovec brez naslednika. Ni se hotel več ukvarjati z gospodarstvom, ki mu je šlo brez dobrih poslov le rakovo pot. Sklenil je, da proda graščino in zemljišče ter preživi v mirnem počitku stara leta. Grof Lamberg je dobro poznal graščaka na Kamnu, saj sta si bila soseda. Kamen je sameval na zapadni strani planine Dobrče, Gutenberg pa na vzhodni strani, oba graščaka oddaljena komaj dve uri drug od drugega.

„Naj me stane tudi nekoliko več“, si je mislil Lamberg. „Šel bom do skrajne ponudbe, ako bi se oglasilo več kupcev. Kamen je kakor nalašč za našo rodovino.“

Vse je šlo po sreči. Dražila sta mu dva kupca, toda on je ponudil višjo vsoto in Kamen je bil njegov. Dosedanji gospodar si je izgovoril, da ostane še pet mesecev v gradu, to je do sv. Mihaela. Takrat bo Kamen izpraznjen ter postane Lambergarjeva last.

Lavtižar Jesip:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem v dobi turških vpadov. (Nadaljevanje.)

Prosper Kamuli: „Njegova svetost papež Sikst IV. je pazljivo zasledoval naše pripovedovanje o razmerah na Kranjskem. Obžaloval je naše tužne razmere in obljubil pomoč zoper Osmane. S to besedo je zaznamoval Turke. Rekel je, da se bo posvetoval s kardinali in odredil uspešna sredstva za obrambo.“

Odposlanci so dovršili svoja poročila v nemškem jeziku, le župan Grašič se še ni oglašil. Nemškega ni razumel, slovenščina (kranjščina) pa pri takih posvetovanjih ni bila v navadi. Tedaj mu je prišel na pomoč škof Žiga Lamberg. Nagovoril je Grašiča v domačem jeziku in mu rekel, naj pove tudi on o sprejemu pri sv. očetu. Zborovalcem se je zdelo nenavadno, da je škof rabil kranjščino, Grašič pa je, opogumljen po škofovih besedah, vstal in povedal sledeče:

„Sveti oče je blagoslovil našega presvetlega škofa, deželne stanove, naše družine in vso kranjsko deželo. Dostavil je tudi, naj sporočimo ta blagoslov, ko pridemo domov.“

Zborovalci so z zadovoljstvom sprejeli poročila odposlancev.

Ko je dal škof Žiga Lamberg s svojo izjavo zadoščenje naši narodnosti, je nadaljeval v nemškem jeziku:

„Dolžnost nas veže, da se svetemu očetu dostojno zahvalimo za njegovo naklonjenost Kranjcem. Pa ne samo za naklonjenost, temveč tudi za

Le pojdemo v naravo, nihče nam tega ne brani. Imeti moramo pa vedno zdravo dušo v zdravem telesu. Potem bo naše veselje popolno, naš užitek večji in koristnejši. Le v tem slučaju bo našo naše srce vrh planin mir in srečo. Vračali se bomo domov pomlajeni in polni energije za nadaljnje življenjsko delo.

Gospodarstvo Sloga, složno delo, obnova gospodarstva

Po Sloveniji smo zadnje čase slišali kar naprej pozive k slogi, k složnemu sodelovanju, da se doseže uspehe v socialni politiki in gospodarstvu. Nekateri politiki te krilatice izrabljajo celo kot slager, da bi potisnili z dnevnega reda celo vrsto vprašanj, ki niso nič manj važna, ampak še vse bolj, kajti ta vprašanja so temelj za slogo. Pa koliko je takih vprašanj! Pomislimo samo, kako naj složno sodeluje s takimi politiki oni, ki so ga ti politiki pripravili ob kruh, denar, svobodo, zdravje! Kako naj pristopijo k složnemu delu za dvig gospodarstva oni krogi, katerim se je razbijalo združne ustanove in druge korporacije. Dobe se tudi politiki, ki proglašajo sedaj načelo agrarne in celo socialne demokracije. Ne vemo, če bodo pritegnili k sodelovanju kroge, ki so po teh načelih od vsega zacetka delovali v interesu kmeta, pa jim je bilo vse to delo preprečeno v agrarnem, socialnem in demokratskem duhu.

Lepo je geslo: Sloga!

Mi smo bili vedno za slogo tudi v gospodarstvu. Vendar pa se to slogo ne bomo šli kar z vsakomur. Se preprosti narod to na poseben način izraža. Pa poglejte „slogo“ tudi v vrstah gorenjskega kmeta. Zlasti zadnja leta so kaj poučna. Peščica JNS-arjev je radi „sloge“ šla na delo, da je z vso silo razbijala naše združništvo in le s silo gradila svoje konkurenčne organizacije, čeprav so te v protislovju z duhom pozitivnih zakonov, kaj šele načel čisto navadnega takta. Zgolj z nasiljem se je to vršilo in kot dokazujejo dosedanja uspehi, so bili ti kar popolnoma jalovi.

Danes je pa že kar precej drugače. Danes se več ne da s samim nasiljem strahovati in ustvarjati slogo. Izkušnje JNS-taktike so menda dovolj poučne. Zato pa naj se z geslom sloge poskuša zediniti ljudi v agrarno-socialno demokracijo. Krilatice je lepa, vabljava. Pa bi radi vedeli, kdo bo šel složno na delo s človekom, o katerem je prepričan, da ga misli sebi v prid varati in zlorabljati. Sloga je prava le med poštenjaki, ki jih ravno poštenost in značajnost družijo v eno družino. Kjer tega ni, tam kaj ne bo kaj uspešnega mogoče izvesti. Pa so še drugi razlogi za tako slogo. Vsakdo ve, da šibki prosijo najbolj za pomoč, pa čeprav jo prosijo v obliki sloge.

Tudi demokracija naj bi užigala. Seveda taka demokracija naj bi služila le v ta namen, da bi se obdržal na površju še kak JNS-ar, pa čeprav pod drugačno firmo. Složni ljudje pa naj bi bili zanj tisti, ki so jih dobivali cel čas po plečih, čeprav so cel čas delovali agrarno-socialno.

Ker se pa vsa ta vprašanja tudi trenutno radi pridobivanja časa ne dajo rešiti v začrtnem okvirju, ki je preozek za cel narod, bo pač treba složno sodelovanje postaviti v drug okvir, to je okvir čiste vesti. Kadar se bodo znašli skupaj taki gospodarji, potem bo itak odpadel vsak kompromis in bo sloga sama po sebi prišla in bo rešeno tudi v politiki vprašanje agrarno-socialne demokracije. To bo toliko lažje, če se iz skupine, ki predlaga tako rešitev, končno zve tudi za načrte, po katerih naj bi se sloga upostavila in obnovila po geslu agrarno-socialne demokracije tudi gospodarstvo. Dokler pa bomo v praksi videli šele posledice skritih načrtov, ki se že uveljavljajo v rušenju že ustvarjenega, in ne bomo videli načrtov za obnovo porušenega in tudi načrtov za graditev česa novega, pa ne kaže res ne iti na zgolj lepa gesla v nedostojnih ustih.

Občni zbor SVD. Sadjarji in vrtnarji, združeni v Sadjarskem in vrtnarskem društvu, so v nedeljo imeli v Celju občni zbor. Ti občni zbori so bili zadnja leta vedno zanimivi, zlasti še, ker se je vedno bolj kazalo, da bi nekateri radi društvo politično eksploatirali. Eno najvažnejših zborovanj pa je bilo letošnje. Izgleda, kot da bi celo društvo vendarle prišlo do sape in prave korajže in se otrslo vsakega političnega varuštva. Kakor je znano že iz časopisja, je prišel zopet na dan zajec, ki je bil

vedno predmet živahnih obravnav. Na zadnjem občnem zboru pa je združil zajec vse sadjarje v eno samo in soglasno skupino. To je povzročila banovinska uredba, radi katere stopa samo v Dravski banovini v veljavo lovski zakon in je po njem zelo prizadeto slovensko sadjarstvo, zajec pa zavarovan, kot še nikdar. Do sadjarji izražajo svoje upravičeno nezadovoljstvo nad to uredbo, so izrekli soglasno (nihče ni glasoval proti) nezaupnico vsem onim banovinskim svetnikom, ki so za to uredbo, ki je tako kvarna za sadjarstvo, glasovali, a izrazili obenem vsem onim, ki so glasovali proti, posebno zahvalo. Zal nam je samo, da na občnem zboru ni bil podan historijat vprašanja, kako se je razvijal lovski zakon, uredba, kako je bilo radi tega vprašanja preganjano strokovno osovje, ki je po zakonu imelo dolžnost varovati interese kmeta. Sadjarsko društvo bi storilo prav, če bi ob tej priliki, če že ni tega preje moglo ali hotelo storiti, storijo vsaj sedaj. Sicer pa — kot smo obveščeni — bo ta historijat še kdaj obelodanjen in bo tedaj razkrinkana marsikatera nezakomitost, ki so jo izposlovala nekmetijske zveze na škodo kmeta in uradnišva, ki je branilo interese kmeta.

Turisti izletniki, kolesarji! - POZOR!

Vaše geslo naj bo: brez veternege jopiča ne v planine! Nobeno jutro vam ne pove, kakšen bo večer. Če vam je mar zdravje, držite se gorenje parole! Nudim vam veterne jopiče, dežne plašče in pelerine iz zajamčeno nepremočljivega blaga domačega izdelka po konkurenčnih cenah. Prepričajte se! Priporočam se

Albin Jazbec, Kranj

Blago za obleke v veliki izbiri; hlače vseh vrst na zalogi.

Ljubitelji

narodne noše!

Pasove, broše, uhane i t. d. dobite najceneje v veliki izbiri pri

B. Rangus

Kranj

ZA BIRMO!

Prišla je lepa izbira krasnih darov za birmance in birmanke, kakor ure, uhane, zlatnina in srebrnina. Za botre in botrice popusti! — V zalogi imam jedilno orodje in Blach kristal. Oglejte in prepričajte se o ceni in kvaliteti. — Sprejemam popravila.

Kolesa nova

moška od 780.- Din, damska od 880.- Din dalje. Plašči od 35.- Din dalje. Po tako nizkih cenah morete kupiti le pri ANDREJU LIPAR, CERKLJE

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0-50 D. Naimaniši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonej tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

Stavbne parcele proda g. Karel Schindler in si 1 parcela v izmeri cca 2500 kv. m blizu kolodvora ob cesti na Gorenjo Savo. 1 parcela v izmeri cca 2800 kv. m med vrtom g. Frana Majdiča in vrtom g. ravnatelja Cesna v Kokriškem predmestju. — Informacije se dobe pri g. Gorjancu v Kranju ali pa se obrnite direktno na g. Karla Schindlerja, Brno, Češka ulica 16, Čehoslovaška.

Naprodaj je zemljišče v vasi Voglje, tri parcele, njive in travnik. Naslov v upravi.

Odda se dvo- ali trisobno solnčno stanovanje. Naslov v upravi.

Jeglič Rudolf

KAMNOSESTVO
IN KIPARSTVO

K R A N J

Kamnosestvo za marmor in granit s strojnim obratom, stavbno kamnoseštvo in kiparstvo. Spomeniki, grobnice. Plošče za oprave iz raznih vrst marmorja. Plošče za električne instalacije. Umetni kamen, cementni izdelki, stopnice, cevi, graniti, plošče iz raznih vrst granita. Načrti, proračuni.

NAGROBNI SPOMENIKI po najnižjih cenah.

Usnjarska in čevljarska
zadruga

Runo

r. 3. 30. 3. v Tržiču

priporoča sedeče lastne in zato najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah, kožine za pletene sandale usnje za površnike, boks, ševro, juhtovino, galanterijsko usnje itd. **Obiščite nas!**

VSII TISTI, ki nosijo čevlje, izdelane pri

Janku Perčič-u RUPA 30

se hvalijo, da jih hoja nič ne utruje. Čevlji so namreč lahki in blago prvovrstno. Tudi Vi si naročite za pomlad čevlje pri meni.

Halo!

Zapomni si, da dobiš najboljšo novo kolo le pri znani domači tvrtki

IVAN BITENC — KRANJ

trgovina koles in splošno ključavničarstvo

Isto tam Vam napravimo štedilnike, vrtno ograje i. t. d. Vsak, kdor le enkrat kupi v naši trgovini, ostane stalni odjemalec.

Trgovina: Vidovdanska 11 (poleg gimnazije)
Delavnica: Gasliški trg 7 (pod velbom)

Halo!

Največje veselje je na spomlad

nositi čevlje, kupljene v trgovini

Franc Strniša - Kranj

Vsi izdelki: opanke, sandale, kapucin čevlji so DOMAČE ROČNO DELO. — Prepričajte se o dobri kvaliteti tudi Vi!

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom pošne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.